

Politekspert: Podvratný plán USA na vytlačenie Ruska z Balkánu

- CZ24 News | 29. srpna 2022

SRBSKO/KOSOVO: Pokus orgánov Kosova, (ktoré Slovenská republika neuznáva - pozn. red.), pripraviť Srbom ďalšie peklo zlyhal. Belehradu a Prištine sa na poslednú chvíľu podarilo dohodnúť na výmene dokumentov na území provincie. Hoci Washington jednoznačne provokoval zhoršenie situácie a vyzýval Srbov, aby zabudli na to, že Kosovo je súčasťou Srbska. Politická analytička Jekaterina Entina vysvetlila, prečo sa USA rozhodli hrať touto kartou a aké ciele chcú dosiahnuť

V piatok 26. augusta úrady samozvanej republiky Kosovo v Prištine oznámili, že od 1. septembra okamžite zavedú zákaz vstupu so srbskými osobnými dokladmi a poznávacími značkami vydanými v Belehrade. Namiesto toho navrhujú vydávať poznávacie značky s označením RKS "Kosovská republika".

Neuznaná republika plánovala takýto prechod už od 1. augusta, čo viedlo k prudkej eskalácii situácie na Balkáne. V Belehrade sa domnievali, že to spôsobí skutočné "peklo" a ohrozí bezpečnosť Srbov žijúcich na tomto území. Na hranice bola privezená vojenská technika, kosovské špeciálne jednotky zablokovali hraničné priechody a Belehrad uviedol armádu do pohotovosti. S pomocou NATO bola táto otázka odložená o mesiac. Srbský prezident Aleksandar Vučić 26. augusta uviedol, že rokovania nevedli ku kompromisu.

Na snímke Aleksandar Vučić

Tým, že Priština podnietila strany k novej eskalácii, získala otvorenú podporu Washingtonu. Je načase zabudnúť na slogan, že Kosovo je Srbsko, povedal štátny tajomník USA pre Európu a Euráziu Gabriel Escobar.

Vučić ako prezident Srbskej republiky odpovedal, že na nič také nemôže a nechce zabudnúť. A vyjadril sa pochybujúco o správnosti vyjadrení amerického predstaviteľa s tým, že od nich sa nič iné ani nedalo čakať.

Hľadanie kompromisu

Jekaterina Entina, profesorka na Vysokej škole ekonomickej Národnej výskumnej univerzity a vedúca oddelenia čiernomorských a stredomorských štúdií na Inštitúte Európy Ruskej akadémie vied, uviedla, že v posledných dvoch dňoch Priština a Belehrad zaznamenali niekoľko protipohybov "na pomerne asymetrickej trajektórii".

Predseda vlády samozvanej republiky Kosovo Albin Kurti s pomocou USA jasne vyhlásil, že Priština je za určitých podmienok pripravená pripojiť sa k projektu Otvorený Balkán. V skutočnosti ide o balkánsky minischengen, ktorého realizáciu osobne garantuje Aleksandar Vučić na srbskej strane a albánsky premiér Edi Rama, vysvetlila Entina pre [PolitEkspert](#).

Kurti už dávnejšie vyhlásil, že Priština nemá záujem o tento projekt, pričom sa zúčastňuje na nemeckej iniciatíve "Berlínsky proces" (spojenej s budúcim rozšírením Európskej únie

prostredníctvom užšieho dialógu so západným Balkánom).

“Tieto dva projekty sa teraz považujú za články jedného reťazca. Sú zväčša v americkom záujme a sú zamerané na vytvorenie energetického systému v juhovýchodnej Európe nezávislého od Ruska, ktorý by bol napojený predovšetkým na americké energetické zdroje. Uvažuje sa dokonca o spoločnom prechode na jadrovú energiu. Hlavnou logikou tohto kroku je čo najviac oddeliť región od ekonomickej prítomnosti a energetickej interakcie s Ruskom,” vysvetlila Entina (deje sa dnes v celej Európe v záujme a na úžitok USA – pozn. red.).

Aleksandar Vučić navrhol kompromis. Belehrad bol pripravený urobiť ústupky v oblasti osobných dokladov pre kosovských Albáncov v centrálnom Srbsku a Srbov v Kosove a Metohiji. Ale pod jednou podmienkou: pre kosovských Srbov trvalo registrovaných na území Kosova by mal byť zavedený systém, v ktorom by boli oslobodení od akýchkoľvek byrokratických povinností.

Bolo na Európskej únii, aby túto záležitosť ukončila. Od večera 27. augusta je známe, že sa našiel kompromis.

“V rámci dialógu podporovaného EÚ Srbsko súhlasilo so zrušením cestovných dokladov pre držiteľov kosovských preukazov totožnosti (obdoba vnútorného pasu) a Kosovo súhlasilo, že ich nezavedie pre držiteľov srbských preukazov totožnosti,” uviedol šéf európskej diplomacie Josep Borrell.

Na snímke šéf diplomacie EÚ Josep Borrell

Kosovskí Srbi sa budú môcť voľne pohybovať medzi Kosovom a Srbskom na základe svojich dokladov. EÚ na to dostala záruku od spoločnosti Kurti, spresnil Borrell.

Zraniteľné prepojenie

Napriek tomu, že eskalácia bola odložená, situácia je pre Srbsko a pre Vučića osobne naďalej veľmi zložitá, zdôraznila Jekaterina Entina:

“Do veľkej miery je to spôsobené zmenou geopolitiky a nadmerným tlakom na Belehrad v súvislosti s úplne nevyriešenou otázkou etnických Srbov - nielen v Kosove a Metohiji, ale aj v celom regióne. Ukazuje sa, že Belehrad je veľmi zraniteľným článkom a jeho úspešná viacsektorová politika, ktorá mu umožnila dosiahnuť únosnú úroveň sociálneho a hospodárskeho rozvoja, je v skutočnosti ohrozená.”

Druhý bod podľa politologičky súvisí so vzťahom Srbov k Rusku a pozitívnym vnímaním politiky, ktorú Moskva v súčasnosti vedie:

“Vníma sa to ako obroda Ruska, a preto vzbudzuje nádej na obrodu Srbska. To všetko stavia Vučića do veľmi ťažkej pozície.”

Plán USA na vytlačenie Ruska z regiónu

Napätie v regióne sa podľa Entiny určite zvýši: od provokácií voči srbskému obyvateľstvu až po nasadenie vojenskej techniky a demonštráciu sily zo strany Kosovčanov, NATO a Srbov. Veľká vojna je však podľa politologičky nepravdepodobná.

Podľa politologičky je kompromisné riešenie pravdepodobne na pokraji naplnenia, teda s množstvom výnimiek a provokácií. To umožní Američanom udržiavať v regióne chaos počas celého septembra. V októbri sa budú konať všeobecné voľby v Bosne a Hercegovine, ktoré tiež nebudú jednoduché, poznamenala spolubesedníčka PE.

“Pre americkú administratívu by bolo veľmi výhodné vyriešiť balkánske otázky počas týchto dvoch mesiacov. Práve preto situáciu umelo vyhrocujú. Pretože akýkoľvek ozbrojený odpor, nech by ho začala ktorákoľvek strana, môže Washington pri všestrannej dominancii NATO v regióne celkom ľahko potlačiť. To im prinesie nielen podmienený zahraničnopolitický úspech, ale takmer určite povedie k minimalizácii, ak nie k vytlačeniu Ruska z politického priestoru Balkánu,” zdôraznila Entina.

Predtým Američania takejto zahraničnopolitickej úlohe nečelili. Teraz, v novom geopolitickom prostredí, by to pre Washington nebol najnákladnejší, ale účinný úspech v kontexte blížiacich sa volieb v USA.

“Podarí sa Vučićovi a vôbec Srbom v regióne rozohrať vnútroregionálny dialóg tak, aby zabránili Washingtonu v najbližších dvoch mesiacoch rozohrať svoju podvratnú hru? Od toho do veľkej miery závisí, či sa Američanom podarí rozohrať tento scenár alebo im v tom Srbi zabránia. A od toho do veľkej miery závisí stabilita regiónu,” povedal politológ.

V novembri sa začne nový volebný cyklus v USA, ktorý takmer určite presunie pozornosť americkej administratívy z balkánskeho regiónu späť domov, konštatovala.

AUTOR: Avrora Zorina

[Zdroj](#)

Překlad: HSP